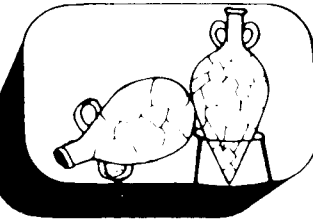

חדשות מן העבר

חדשות מן העבר

שלמה דורי – מוזיאון וארכיון הרפת, יפעת

"פורים – דוחה חלב"

במרץ 1935 נשלח חוזר על ידי "תנובה" מחוז חיפה למשקים, אשר מעיד עד כמה היתה רגישה מערכת ההצע והביקוש בימים ההם. תוכנו של החוזר ממחיש את המצב.

17.3.1935

לכבוד ועד מושב מרחביה

ח.נ.

בקשר עם נסיעת מספר גדול של צרכני החלב מחיפה לתליאביב, לחגיגות הפורים שמה, הננו להודיעכם, כי אנו נאלצים להגביל את קבלת החלב למחלבת חיפה בימי החגיגות הנ"ל. אנו לא נקבל מכם, בימים ג'ד' (19-20 למרץ ש"ז) את חלב הצהרים.

את חלב הצהרים משני הימים הנ"ל עליכם להעביר בספרטור ולהמציא לנו את השמנת. הסידור הנ"ל כללי בשביל כל משקי המחוז.

בב"ח

נחום ורלינסקי

"תנובה-חיפה"

עכשיו אנו עומדים שוב לפני פורים ואני מקוה, שהפעם יישארו בחיפה כמה תושבים, שישתו חלב.

ייבוא בקר

הנושא רחב מאד ואינני מתכוון לטפל בו בפרוטורט. כוונת הרשימה להביא כמה פרטים פיקנטיים.

בסוף המאה הקודמת הובאו מספר ראשי בקר

מאירופה (בעיקר מצרפת), על ידי הברון רוטשילד לרפת של מקוה-ישראל. היו אלה מגזעים מונבליאך ובקטון. לא נשמר רישום על גורלם והשפעתם על הגזעים המקומיים.

ברשימות של תחנת הנסיונות של ההנהלה הציונית בן-שמן, מופיעה תמונה של עגלה מהכלאה בין פר "שורטהורן" ואם בירותית-דמשקאית בשם "בוגרת", ז"א, הובא גם פר אנגלי מגזע "שורטהורן-חלב" (Dairy Shorthorn). בשנות העשרים והשלושים הובא יחסית הרבה בקר מארצות שכנות (דמשקאי ובירותית). לשם הייבוא היו זקוקים לרשיון ייצוא מארץ המוצא ורשיון ייבוא ארצה. בידינו נמצא מסמך מעניין מחודש מרץ 1937 מבריות, מהנציבות העליונה של רפובליקת צרפת בסוריה ולבנון, המחלקה של היועץ הכלכלי לנציב העליון. המכתב הכתוב צרפתית מופנה לדוד שטרן, מנהל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית בירושלים. במכתב מתייחס היועץ הכלכלי לבקשתה של הסוכנות לרכוש בסוריה ולבנון 70 פרות ו-40 מבכורות. הבקשה לא התקבלה בנימוק, שממשלת המנדט הבריטי בא"י אסרה על ייבוא של בקר ממוצא סורי-לבנוני. הסיבה לאיסור זה היה החשש לחדירת דבר לארץ, אשר כידוע הודבר בה מאז 1927. כבר בראשית תקופת המשטר הנאצי בגרמניה, בינואר 1935, התקבל בסוכנות בירושלים מכתב מדנציג, מסוחר הבקר, הרמן דה-פריז, בו הוא מציע 300 פרות במחיר של 50 לא"י הראש. הצעתו באה כמתחרה להצעת

בנין "החקלאית" במושבה יבנאל בשנת 1922.

בית "החקלאית" בדרך יפו, חיפה בשנת 1953 – ועד היום הזה.

כידוע, ייבאנו פרים מהולנד. בתעודת הבריאות של הפר "לנדרו" מפרזולנד, אשר הוצאה על ידי מנהל השירותים הווטרינריים של פרזולנד, בלאוורדן בנובמבר 1925, לפני משלוח הפר עבור מחלקת ההתיישבות בירושלים, כתוב: לגבי שחפת הבקר היה מבחן אופטלמי, אשר

סוחר מברלין, מקס הרגסהאוזן, אשר דורש 53 לא"י עבור ראש. לפי הצעתו של הסוחר מדנציג, יישלח הבקר ברכבת דרך פולין ורומניה לנמל קונסטנצה. הוא מציין, שעונת ההמלטות בגרמניה נגמרת במרץ ולכן הוא מבקש תשובה ללא דיחוי.

הצפויות. לפי כך, הולשטייניות ואיירשייר כמבכירות או בהמלטה שניה מגיעות ל-6000 ליטר חלב, בו בזמן שפרות מגזע גרנזי וג'רזי מגיעות ל-4000 ליטר. אך אחוז השומן אצל הגרנזיות וג'רזיות הוא 5%, לעומת 4% אצל הולשטיין והאיירשייר. משקל הגוף של גרנזיות וג'רזיות הוא 430-520 ק"ג. המחירים שהוצעו (בניו יורק) היו 150 עד 195 דולר. זאת אומרת, שהתעניינו בעולם החדש לפחות 10 שנים לפני הייבוא הראשון משם.

בייבוא בקר ארצה היו עוד כמה אירועים מעניינים וחשובים, כגון ייבוא פרי גרנזי על ידי ממשלת המנדט. ייבוא מהולנד על ידי "הקבוצה הקליפורנית" מבנימינה והעיקר, הייבוא הגדול של שנות החמישים. אך על כל אלה בהזדמנות אחרת.

בוצע בנובמבר 1924 (שנה לפני כן!) בתוצאה שלילית. לגבי הפלה מדבקת - למבחן האגלוטינציה היתה תוצאה שלילית, אברי המין היו נורמליים; לגבי מחלת פו"ט - הבהמה הבריאה (!) מהמחלה הזו. התעודה מציינת, שמזה 50 שנה לא היו בהולנד דלקת ריאות מידבקת ולא דבר הבקר. יש לי ספקות, אם תעודה כזו כיום היתה מספקת את דר' שמשוני!

מקובלת עלינו הדעה, שאנחנו "גילינו את אמריקה" על ידי ייבוא פרות ופרים מקנדה ב-1946, ובשנות ה-50 באו משלוחים גדולים של בקר מארה"ב. אך מתברר, שכבר בינואר 1936 היתה פניה למחלקת ההתישבות בירושלים, מצד פירמה אמריקאית "פולארד-ניו יורק", בהצעה לרכוש 100 פרות. האמריקאים הציעו לבחור בין 4 גזעים ופירטו את התנובות

מייסדי "החקלאית" בשנת 1919:

שמון מקלר - אהרן רוטבלט
חיים יפה - יצחק בן יעקב - חיים צימרמן